

POSUDEK VEDOUCÍHO PÍSEMNÉ KVALIFIKAČNÍ PRÁCE

Název práce: Přínos dramatické výchovy pro začlenění dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním do kolektivu v mateřské škole

Autor/ka práce: **Anna Waloschková**

Studijní program: Dramatická výchova

Typ studijního programu: Magisterský

Vymezení cíle a jeho naplnění:

Autorka si dala za cíl práce vytvořit program, který se skládá z různorodých, jasně zacílených dramatických lekcí zaměřených na podporu začlenění dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním do kolektivu v mateřské škole v období jejich adaptace i v průběhu dalšího vzdělávání.

Na hlavní cíl praktické části navazují čtyři výzkumné otázky:

- 1) Jaké postupy pro naplňování psychosociálních potřeb dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním v období jejich adaptace v mateřské škole se ukazují jako vhodné?
- 2) Jaké postupy pro sociální začlenění dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním do kolektivu v mateřské školy se ukazují jako nejefektivnější?

3) V čem může být program obohacující pro ostatní děti, jejichž rodným jazykem je čeština, které se programu také účastní?

4) V čem spočívá přínos připraveného programu pro rozvoj dramatických schopností a dovedností dětí?

I samotný program je rozdělen do dvou hlavních částí. Cílem první části programu je:

1) Efektivně naplňovat potřeby všech dětí v adaptačním období, a umožnit jim tak co nejdříve zapojení do kolektivu i činností v mateřské škole.

Cílem druhé části programu je:

1) Podpořit jazykový rozvoj dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním.

2) Podporovat zdravé sociální prostředí a přijímající vztahy mezi dětmi, s důrazem na respekt k odlišnostem, vzájemnou toleranci a empatii.

Základní výzkumnou aktivitou tohoto učitelského výzkumu bylo zkoumání dokumentů. Autorka analyzovala dostupné odborné, ale také metodické zdroje, nejčastěji knihy či odborné internetové zdroje, české i zahraniční (většinou do češtiny přeložené), které se zabývají problematikou předškolního vzdělávání a inkluzivního vzdělávání, konkrétně vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním. Na základě těchto širokých zdrojů a materiálů vytvořila scénáře lekcí v praktické části.

Cíl a výzkumné otázky považuji za formulačně i obsahově funkční a zřetelné. Vyhodnocení výzkumných otázek je psáno citlivě a s možným přesahem.

Aktuálnost tématu (a relevance zvolené metodologie v případě diplomové práce):

Diplomová práce se zabývá vzděláváním dětí předškolního věku s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním a jejich začleněním do kolektivu v mateřské škole za využití metod a technik dramatické výchovy. Jedná se o velmi aktuální téma, jelikož počet dětí s odlišným mateřským jazykem se každoročně zvyšuje, jejich procentuální nárůst je pak v mateřských školách ze všech vzdělávacích stupňů nejvýznamnější.

Odborný přínos, původnost práce a její případné využití v praxi:

Práce je původní, s originálním tématem. Projektová část je vytvořena přímo na míru žákům konkrétní třídy, ač tato praxe není zaznamenána. Odborný přínos vnímám v teoretické i praktické části, které jsou zpracovány poctivě a na odborném podkladě.

Logická stavba a členění práce:

V teoretické části autorka podrobně a přesně představuje inkluzivní vzdělávání a jeho význam pro děti i společnost, klíčové informace ve vztahu ke vzdělávání dětí s odlišným mateřským jazykem a jiným sociokulturním znevýhodněním. Autorka se logicky zabývá legislativním rámcem a podpůrným metodickým materiálům, které jsou učitelům k dispozici, vhodně se věnuje také vlivům sociokulturního znevýhodnění na vývoj jazyka dítěte a možnostem mateřské školy s těmito limity pracovat. Dále podrobně představuje osobnostní přístup učitele jakožto základní podmínky pro kvalitní a inkluzivní společné vzdělávání. Ve vztahu k tématu práce jsou vhodně popisuje důležité informace o specifičnosti adaptace dětí se sociokulturním znevýhodněním a možnostech jejich jazykové podpory v mateřské škole. Teoretická část se dále věnuje dramatické výchově. Nejprve je podrobně a přesně rozebrán její přínos v osobnostním a sociálním rozvoji dětí předškolního věku a dále je význam dramatické výchovy nazírán skrze Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. Podkapitolou Naplňování psychosociálních potřeb prostřednictvím dramatické výchovy je vytvořeno určité propojení k praktické části, ve které jsou možnosti naplňování psychosociálních potřeb dětí prostřednictvím dramatické výchovy podrobněji prověřovány. Dále jsou nalézány průsečíky mezi interkulturní a dramatickou výchovou z hlediska jejich společných cílů, zejména pak z pohledu využitelnosti dramatických metod a technik při práci s interkulturními tématy. Teoretickou část uzavírá kapitola o Daisy Mrázkové a její literatuře, na kterou autorka nahlíží z hlediska vhodnosti této literatury pro práci s dětmi s odlišným mateřským jazykem, ale také z hlediska její využitelnosti v dramatické výchově, neboť ji využívá v praktické části pro představený program. Teoretická část je erudovaným základem pro práci praktickou. Kapitoly obsahují srozumitelné, podrobně napsané a logicky na sebe navazující kapitoly. Teoretická část je vypracována s adekvátním množstvím dostupné odborné literatury a je v ní dostatečně zastoupen autorčin názor a popis vlastních postřehů k dané problematice.

Lekce v praktické části jsou popsány systematicky a přehledně a stanovují si jasné cíle. Lekce jsou zdařilé, pestré, obsahují širokou škálu adekvátně zvolených metod dramatické výchovy pro děti předškolního věku a činností z dalších estetických výchov a jsou odstupňovány obtížností

vzhledem k dětem s OMJ. Scénáře lekcí představují autorku jako dobrého praktika (i když dané lekce nejsou reflektovány z praxe).

Formální úprava a náležitosti práce včetně jejího rozsahu:

Diplomová práce splňuje všechny požadavky kladené na diplomovou práci.

Práce s informačními zdroji:

Vše dokumentováno, zřejmé oddělení převzatého a vlastního.

Jazyková, stylistická a terminologická úroveň:

Vhodná větná stylistika a gramatická správnost.

Stanovisko posuzovatele k výsledku kontroly Theses:

10% - práce se nejvíce shoduje s ostatními závěrečnými pracemi v parafrázích zákonů a vyhlášek, RVP, případně činností Mety či v záznamu (formátu) citovaných zdrojů.

Celkové/vlastní shrnutí hodnotitele:

Anna po celou dobu pracovala samostatně a měla od začátku jasno, čemu by se ráda věnovala. Na vysoké úrovni tak zpracovala téma, které jí zajímá. Samotný program a celá úroveň DP dokazuje, že je autorka na velmi kvalitní cestě při práci s dětmi předškolního věku.

Otázky a náměty k diskusi při obhajobě:

- Na základě Vašich zkušeností...bez jakých metod dramatické výchovy se neobejdou Vaše lekce dramatické výchovy v mateřské škole pro děti s OMJ? V čem vidíte specifika Vaší práce?
- Pojmenujte hlavní výhody a úskalí při práci s obrázkovou knížkou v dramatické výchově s dětmi předškolního věku s OMJ?
- Jak byste si obhájila, že lekce budou skutečně funkční a efektivní nejen pro děti s OMJ?

Doporučení práce k obhajobě: ANO

Navrhovaná klasifikace: A

Datum vypracování posudku: 22.5.2023

.....

Jméno vedoucího práce

.....

(datum a podpis)

Praktická část, ve které je představen výchovně-vzdělávací dramatický program, má jeden hlavní cíl:

Připravený program se skládá především z metod a technik dramatické výchovy. Program je rozdělen do dvou částí, první část je zaměřena na adaptační období dítěte, druhá na následný proces vzdělávání. Obě části jsou připraveny tak, aby co nejlépe vyhovovaly potřebám dětí v adaptaci a po ní. Ve vztahům k cíli jsou důležité následující části praktické části. Nejprve jsou představeny potřeby dětí s odlišným mateřským jazykem v adaptačním období, poté jsou charakterizovány vhodné postupy pro podporu jazykového rozvoje dětí s odlišným mateřským jazykem a vhodné inkluzivní přístupy, které jsou v programu uplatňovány. Obě části programu respektují všechny zmíněné podmínky (naplňování potřeb, jazykový rozvoj, inkluzivní přístupy), v různých částech programu jsou však v závislosti na potřebách dětí v různé míře akcentovány. Následuje představení dramatického programu ve vztahu kRámcovému vzdělávacímu programu pro předškolní vzdělávání, ze kterého připravený program vychází. Dále jsou představeny konkrétní dramatické lekce, ze kterých se výchovně-vzdělávací program sestává, rozdělené do dvou oddílů. V úplném závěru práce je předloženo shrnutí výzkumné části práce ve vztahu k cíli a výzkumným otázkám.

Závěr by mohl být obsáhlejší, více shrnovat práci jako celek.